

EL JARDÍ

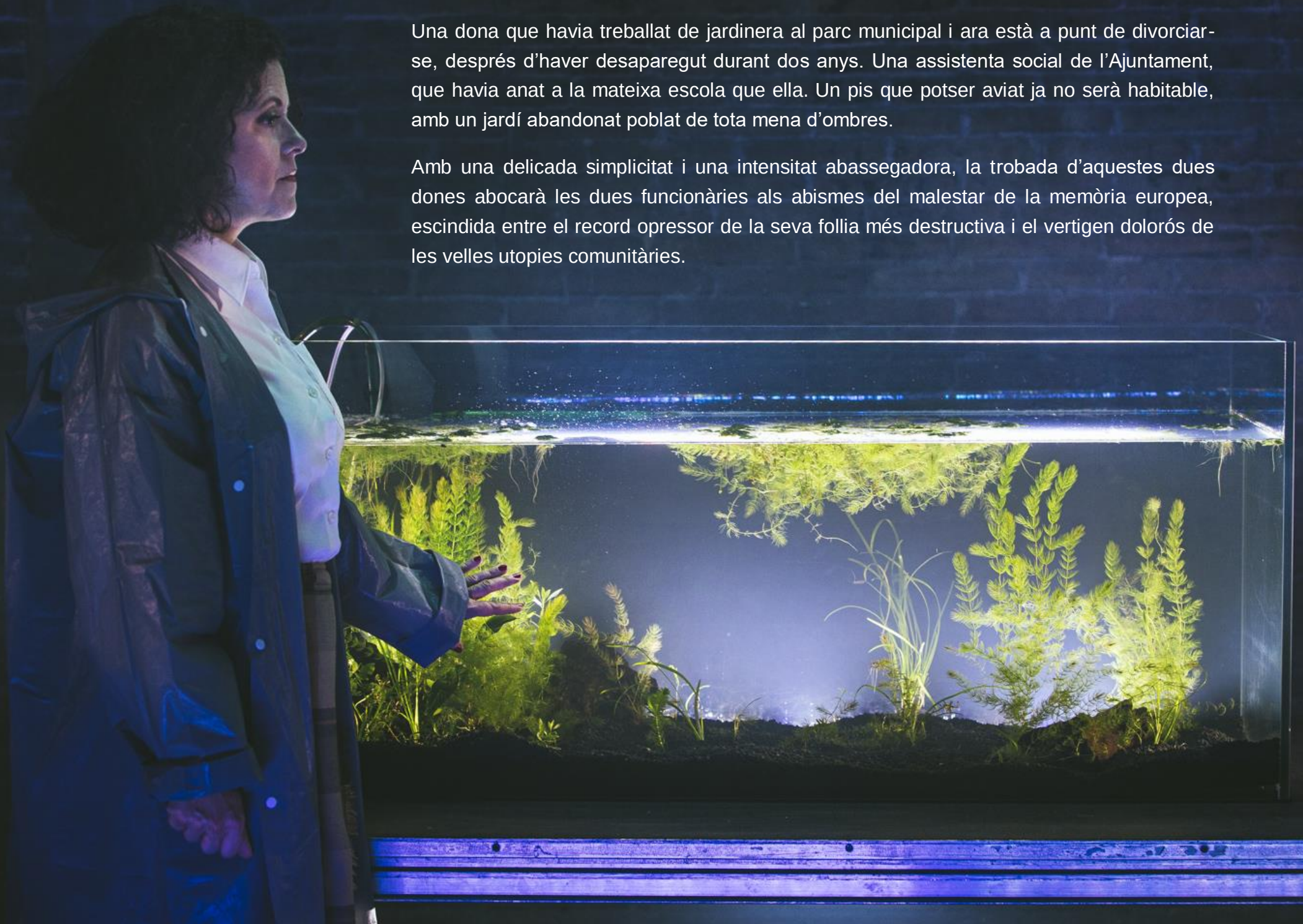
de Lluïsa Cunillé

amb Màrcia Cisteró i Antònia Jaume
direcció Albert Arribas

Una dona que havia treballat de jardinera al parc municipal i ara està a punt de divorciar-se, després d'haver desaparegut durant dos anys. Una assistenta social de l'Ajuntament, que havia anat a la mateixa escola que ella. Un pis que potser aviat ja no serà habitable, amb un jardí abandonat poblat de tota mena d'ombres.

Amb una delicada simplicitat i una intensitat abassegadora, la trobada d'aquestes dues dones abocarà les dues funcionàries als abismes del malestar de la memòria europea, escindida entre el record opressor de la seva follia més destructiva i el vertigen dolorós de les velles utopies comunitàries.

ALGUNS COMENTARIS...

«La proposta més estimulante que hi deu haver ara mateix a la cartellera»
(Xavi Pardo, *Betevé*)

«Avui he tingut la sort de poder veure *El Jardí*. Els textos de la Lluïsa Cunillé no són d'aquest món. A l'Arribas el necessitem com el pa que es menja i la Màrcia Cisteró i l'Antònia Jaume enlluernen que fa por.»
(Berta Giraut, poeta i actriu)

Lo onírico en la forma para plasmar la podredumbre de los sumideros de la política social. El poder de la sugestión en manos de un inspiradísimo y compenetrado equipo.
(Fernando Solla, *En Platea*)

«Si el texto ya es de por sí un gran estímulo, la dirección de Albert Arribas hace de esta función un pequeño acontecimiento. El resultado es chocante, hipnótico»

(Juan Carlos Olivares, *La Vanguardia*)

«Albert Arribas ho ha tornat a fer. La unió de l'univers ètic i estètic de Centaure Produccions amb un text de Lluïsa Cunillé prometia emocions fortes. I a fe que amb *El jardí* ho ha aconseguit. A la Sala de Dalt de la Beckett té lloc, cada vespre, una cerimònia escènica, un ritual sagrat, una missa negra i laica. En escena, dues bèsties descomunals: Màrcia Cisteró i Antònia Jaume. Quina colla, la colla de l'Arribas.»
(Oriol Puig Taulé, *Núvol*)

FITXA ARTÍSTICA

Text Lluïsa Cunillé
Direcció Albert Arribas
Repartiment Màrcia Cisteró
Antònia Jaume

Espai escènic i vestuari Sílvia Delagneau
Il·luminació Marc Salicrú
Espai sonor Lucas Ariel Vallejos
Caracterització Noemí Jiménez
Ajudant direcció Eva Vilar
Ajudant caracterització Coral Peña
Producció executiva Maria G. Rovelló
Fotografies Pere Cots

Producció Centaure Produccions
Amb el suport de Sala Beckett

Vídeo de l'espectacle:
youtu.be/fiOsDD79UyE

PRESENTACIÓ DEL DIRECTOR

Enmig de la televisiva corrua de supersticions —tant folklòriques com modernes— que Fellini fa desfil·lar pel film *Ginger e Fred*, un ancià vestit amb hàbit franciscà desafia per uns instants el vertiginós temps de l'espectacle mediàtic. Després de mirar a càmera amb uns ulls carregats d'innocència, i de parafrasejar el radical racionalisme d'Agustí d'Hipona —«l'experiència del mal també pot ser un camí»—, el *fraticello* es nega a satisfer la set de miracles dels televidents afirmant que a la vida tot és un miracle, que depèn de nosaltres saber-ho veure.

Per donar rostre a aquesta lluminositat trasbalsadora, Fellini va recórrer a un dels «artistes» més importants del segle XX, Jacques-Henri Lartigue. Un fotògraf «amateur» que feia fotografies en parcs públics sense ànim de lucre ni de glòria, amb l'afany de capturar aquella felicitat fugissera que el segle s'encaminava a esborrar —ja ben abans de la «culminació del progrés» que van significar els camps a la II Guerra Mundial.

Els escenaris bucòlics de Lartigue, tanmateix, feia anys que emmascaraven l'ombra de la violència col·lectiva. Els jardins municipals, gran teló de fons del segle XIX, havien començat a obrir-se al públic durant l'antic règim per pal·liar les creixents tensions que amenaçaven des de dins els estats nacionals. I, així, el valor simbòlic del *locus amoenus*, tan fructífer en nombroses tradicions humanistes, havia perdut la dimensió paradisiàca per caure de ple en la impostura de la negociació política.

Albert Arribas

«EL MISTERIO DEL REENCUENTRO» (CRÍTICA)

Una autora impresiona hace más de 25 años en la vieja Sala Beckett con *Libración*. Colecciona premios y escribe obras de referencia como *Barcelona, mapa d'ombres*. También empieza a desdibujarse alguna de las características de su escritura teatral. O eso les parece a sus entregados seguidores. Entonces la nueva Beckett abre el ciclo Lluïsa Cunillé con *El jardí* y el espectador percibe cómo la máquina del tiempo se pone en marcha con una sacudida y se sumerge en la grata sensación del reencuentro.

Dos mujeres con un difuso vínculo en la adolescencia, funcionarias municipales (asistencia social y jardinería), se encuentran dos veces en la casa de una de ellas. Aunque esta vez hay más referencias de identidad, tiempo y espacio, se mantiene la característica atmósfera dramática de un traumático misterio y una relación comparable a dos animales solitarios que se husmean. Tensa danza de alerta y atracción. Importa más aquello que se omite y cierta niebla de irrealidad. Hay un cuento viejo que parece tener las claves de una extraña desaparición y dos monólogos que trascienden los personajes para trasladarse al jardín, convertido en el espacio de una metáfora europea, mucho más grande de la que puede albergar el conflicto compartido de las dos mujeres.

Pero si el texto ya es de por sí un gran estímulo, la dirección de Albert Arribas hace de esta función un pequeño acontecimiento. Desde el inicio, con la burla de la apropiación de la escena de los créditos cinematográficos, que luego

extiende a la servidumbre a la tecnología que pervierte la identidad teatral, como la voz amplificada. Arribas se apodera del declarado artificio de la escritura de Cunillé para una dirección de escena que hace de la disforia entre texto e interpretación un principio. Discordancia a favor de una artificiosidad que hace ya de la primera imagen de la función una evocación del manierismo. Allí están —con abrigo y mono de trabajo— Gabrielle d'Estrées y su hermana la duquesa de Villars. En vez de bañera, un acuario sin peces. Actitud hierática, voz metálica. Línea que rompe en los respectivos monólogos, introduciendo maneras más reconocibles, incluso desde una idea de modernidad. El resultado es chocante, hipnótico, con el público acorralado en un espacio sin asideros. Y además le acompañan en esta aventura disruptiva dos actrices que vemos con otros y admirados ojos. Hace tiempo que no veíamos a Marcia Cisteró y Antònia Jaume en registros interpretativos tan alejados de los habituales. Magníficas entregándose a lo insólito y abstracto y a la dificultad de cambiar radicalmente de ficción cuando se erigen en voces de una Europa herida. Personajes de Zweig e Ionesco.

Juan Carlos Olivares
(*La Vanguardia*)

Albert Arribas ho ha tornat a fer. En aquest petit país nostre, terra de directors-estrella i modes passatgeres, en què redactem llistes dels actors més sexis i dels llibres més venuts de la setmana, el senyor Arribas ho ha tornat a fer. La unió del seu món o, el que vindria a ser el mateix, l'univers ètic i estètic de Centaure Produccions amb un text de Lluïsa Cunillé prometia emocions fortes. I a fe que amb *El jardí* ho ha aconseguit. A la Sala de Dalt de la Beckett té lloc, cada vespre, una cerimònia escènica, un ritual sagrat, una missa negra i laica. En escena, dues bèsties descomunals: Màrcia Cisteró i Antònia Jaume. Quina colla, la colla de l'Arribas.

Aquests dies, quan anem al teatre, anem al teatre. No anem a sopar, ni anem a fer la cervesa de rigor abans o després de la funció. Anem al teatre. La Sala Beckett amb el bar tancat es converteix en un gran contenidor, un castell buit on tot és possible. Una estrena sense croqueta segueix sent una estrena.

Pugem al pis de dalt i ens fan sortir al pati, perquè accedim a la sala passant per l'escenari. Modernor absoluta abans i tot de començar la funció. Supera això, Julio. La grada mòbil està situada a tocar de la boca d'escenari, per tant els espectadors de primera fila estan gairebé encastats a l'escena. Veiem un aquari, il·luminat, amb plantes però sense peixos. Seiem. Sentim el missatge abans d'iniciar la funció: la veu dolça i gironina d'Albert Prat ens dona la benvinguda. Identifiquem, de seguida, el "to Arribas": ritme pausat, un toc d'ironia i molta autoconsciència. Ens trobem a la Sala Beckett, Obrador Internacional de Dramatúrgia, un teatre que és municipal i fàbrica de creació alhora, subvencionat per l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i l'INAEM (Institut Nacional de les Arts Escèniques i la Música). De l'INAEM a l'INEM només hi ha una lletra de diferència. Gol.

Com a les pel·lícules antigues, els crèdits van abans i no després de la cosa. Així ens veiem obligats a escoltar que l'espai i el vestuari són de la Sílvia Delagneau, la il·luminació del Marc Salicrú i l'espai sonor del Lucas Ariel Vallejos. El *dream team* del teatre modernu català. Fins i tot ens diran els noms dels estudiants en pràctiques i dels oients. Justícia poètica i ètica professional. Albert Arribas *meets* Lluïsa Cunillé: volíeu droga dura? Aquí en tindreu dues tasses ben plenes. (...)

Màrcia Cisteró i Antònia Jaume haurien de presidir, a partir d'ara i de forma vitalícia, l'Associació d'Intèrprets amb Personalitat de Catalunya. El que fan aquestes dues bèsties en escena no té nom.

Arribas és exigent, això és indubtable, i elles entren al seu joc i van fins al final. Amb aquella calma. Si seguim anant al teatre és per això, senyores. Ni televisió ni sèries ni sofà ni manta. El teatre és respiració conjunta, vibració col·lectiva, allò que succeeix en les partícules d'aire que separen escenari i platea.

A la sortida del teatre, el col·loqui postfunció és inevitable. *El jardí* pot agradar més o menys, és clar, però és tot el contrari a la cultura d'usar i tirar, al *fast food*, al "ja hem passat la tarda". El senyor Arribas i els seus centaures són dels creadors més estimulants que tenim ara mateix a casa nostra. Sembla que cobri comissió, però això és així. Cuidem-los. Fem que deixin de ser éssers mitològics. A Europa serien els reis del mambo.

Oriol Puig Taulé
(Núvol)

«LLUÏSA CUNILLÉ CON SIMULTANEÏDAD Y ALEVOSÍA» (CRÍTICA)

En *El Jardí* encontramos una dirección exquisita que capta y transmite toda la delicadeza e intensidad más desbordada desde un lugar en el que impera la simplicidad y austeridad formal o aparente. De un texto que admite y requiere una interpretación no lineal, explícita ni redundante se consigue una aproximación fantástica porque multidimensiona y maximiza esta característica imperativa de un modo profundísimo.

El espacio escénico de Sílvia Delagneau (que también firma el vestuario) se alinea estratosféricamente con el excepcional trabajo sonoro de Lucas Ariel Vallejos y la no menos acertada iluminación de Marc Salicrú. Disciplinas que, juntas, nos sumergen literal y figuradamente en un acuario del que es imposible apartar la mirada o la escucha. La planificación visual a la que se nos induce es tanto o más sugestiva que la auditiva y la imagen no puede ser más apóloga. Un acuario que contiene todos los males de la opresión a la que se someten los ideales que construyeron «aquella idea» de ¿qué? Europa. La destrucción de la utopía de la comunidad que podría rebosar en cualquier momento y que aquí se contextualiza a partir del encuentro de una asistente social del ayuntamiento y una jardinera y «cuidadora» de un parque municipal. Las sombras de lo (in)habitable e inhóspito. El divorcio y el reencuentro desde lo más sombrío e intrínseco, también entre cualquier mirada bucólica en combate con lo político, autoritario o regente.

La expulsión del paraíso humanista y la detonación del tiempo de la narración dramática al uso. Arribas es un gran traductor, no solo de los textos sino también de las intenciones, particularidades o requisitorias

de los mismos. En este sentido, sitúa las disciplinas técnicas en un lugar tan protagonista como a las mismas Màrcia Cisteró i Antònia Jaume.

La psicología del fracaso se podría estudiar a través de esa mirada entre perdida y absorta de la segunda, que consigue decirlo TODO a través de esos maravillosos silencios y de unas inflexiones vocales que provocan vértigo. Una montaña rusa emocional desde una contención que es explícita e implícita a la vez, persuasiva y completamente exhortativa y apelativa tanto hacia el público como hacia el lenguaje interno de la pieza. A su vez, la primera juega las cartas en orden «cronológico» inverso hasta llegar a un último tramo descorazonador y de una inteligencia emocional palpable desde cualquier registro del lenguaje (verbal y no) empleados en la función.

De este modo, *El jardín* se convierte en una expatriación o destierro de cualquier parque (físico o alegórico) donde malviva la memoria colectiva europea. Un puntapié potentísimo hacia la burocracia y el adocenamiento de los jardines públicos e ideológicos. Probablemente una de las puestas en escena mejor rematadas de Centaure Productions. Lo onírico en la forma para plasmar la podredumbre de los sumideros de la política social. El poder de la sugestión en manos de un inspiradísimo y compenetrado equipo.

Fernando Solla (*En Platea*)

LLUÏSA CUNILLÉ (text)

Lluïsa Cunillé és una de les veus en actiu de major trajectòria que té actualment la dramaturgia catalana contemporània, amb una enorme influència sobre alguns dels principals dramaturgs joves del nostre país. La solidesa del seu insubornable compromís envers l'escriptura —amb una especial atenció a les mecàniques de representació del dolor que aquesta comporta— ha estructurat una obra que ja aplega una cinquantena de títols estrenats.

Entre els seus darrers treballs destaquen *El jardí* (Sala Beckett, 2021), *Els subornats* (Sala Beckett, 2021), *Islàndia* (Teatre Nacional de Catalunya, 2017), *Aquel aire infinito* (Sala Beckett, 2013), *Après moi, le déluge* (Teatre Lliure, 2007), *Occisió* (Teatre Lliure, 2005), *Barcelona, mapa d'ombres* (Sala Beckett, 2004) o *Et diré sempre la veritat* (Teatre Lliure, 2002).

Ha guanyat el Premio Nacional de Literatura Dramática (2009), el Premi Nacional de Teatre (2007) i el Premi Ciutat de Barcelona (2004). És cofundadora de la Companyia Hongaresa de Teatre i de la companyia La reina de la nit.

ALBERT ARRIBAS (direcció)

Director escènic, dramaturg i traductor teatral. Els seus treballs s'han exhibit en espais com el Teatre Nacional de Catalunya, el Teatre Lliure, la Sala Beckett, La Seca o el Teatre Akadèmia, i en festivals com el Grec de Barcelona, el Temporada Alta de Girona / Salt o la Mousson d'Été a França.

Entre els seus darrers muntatges com a director escènic destaquen *Cadires*, de Mont Plans i Oriol Genís (La Passió d'Esparreguera, 2021); l'òpera *Acis & Galatea*, de Händel (Teatre Auditori de Sant Cugat, 2021); *El jardí* de Lluïsa Cunillé (Sala Beckett, 2021); els espectacles de la pentalogia #SR, dedicada a Santiago Rusiñol, *Illud Mysticum* #SR (en col·laboració amb Francesc Cuéllar, Sala Hiroshima, 2019), *Annus irritabilis* #SR (TNC, 2018) i *Orationibus* #SR (Sala Hiroshima, 2017); *Actes obscens en espai públic* de Davide Carnevali (TNC – Grec Festival de Barcelona, 2017); *Licaó. Apologia del desig* de Dimitris Dimitriadis (La Inútil, 2016); *F.R.A.U.*, a partir del *Quadern del frau* d'Albert Balasch (Grec Festival de Barcelona i Festival Temporada Alta, 2016); *Vergonya eterna*, sobre l'escàndol d'Àngel Guimerà a l'Ateneu Barcelonès (amb Ferran Dordal, Ateneu Barcelonès, 2016); *Sala de miralls*, a partir dels últims dietaris de Feliu Formosa (TNC, 2014) o *Moro com a país* de Dimitris Dimitriadis (TNC, 2014).

Com a dramaturg, ha treballat amb creadores escèniques com Alícia Gorina (*Solitud*, *In wonderland*, *Si Déu és bellesa, la bellesa existeix?*), Sílvia Delagneau (*El sexe dels fongs*) o Lurdes Barba (*L'Hèroe*), i també ha estrenat alguns textos propis (*Selecció*, *El cant de la Gorgona*). Entre els autors teatrals que ha traduït es poden destacar Sarah Kane, Antonio Tarantino, Edmond Rostand, Valère Novarina, Tony Kushner, Davide Carnevali, Sarah Berthiaume, el marquès de Sade o T. S. Eliot.

SÍLVIA DELAGNEAU (espai i vestuari)

Premi Ciutat de Barcelona de Teatre 2019, és fundadora de la companyia IndiGest.

Els darrers anys ha treballat d'escenògrafa o dissenyadora de vestuari en teatres com el Teatre Nacional de Catalunya (Barcelona), Teatre Lliure (Barcelona), Teatro Real (Madrid), Teatros del Canal (Madrid), Skanes Dansteater (Suecia), Scapino Ballet (Países Bajos), Göteborgs Operans Danskompani (Suecia), The Royal Danish Theatre and Ballet (Dinamarca), Tanz Luzerner Theater (Suïza), entre altres.

Ha dirigit *El sexe dels fongs* (TNC – Grec Festival 2020); *Només ens vol protegir del cel* (Festival Grec, 2015); *Prometeu no res*, amb Diego Anido i Jordi Oriol (Temporada Alta, 2009); *1948* (Teatre de l'Escorxador de Lleida (2008); *Larmoyan* (Mercat de les Flors, 2008), *Muda* (Temporada Alta, 2007); *Un presente* (Festival NEO, 2006); *1981* (Biblioteca Nacional de França, París, 2006); *Y pelaba la naranja con los dientes / E pelaba a laranja com os dentes* (2004), i *Lleons al Jardí*, amb Jordi Oriol.

Com a escenògrafa o dissenyadora de vestuari, ha treballat amb creadors com Marcos Morau (La Veronal), Àlex Rigola, Àlex Serrano (Agrupación Señor Serrano), Alícia Gorina, Pau Miró, Jordi Oriol, Albert Arribas o Carlota Subirós.

MÀRCIA CISTERÓ (intèrpret)

Llicenciada en Art Dramàtic per l'Institut del Teatre de Barcelona. S'ha format també en diverses disciplines com la dansa i en cursos amb professionals com Lilo Baur i el Théâtre de la Complicité, Philippe Gaulier, la Scuola Europea per l'Arte dell'Attore, Franco di Francescantonio, Javier Daulte i Jordi Prat i Coll.

En teatre, l'hem vista recentment com a protagonista de *La nit de la iguana* (Dir. Carlota Subirós, Sala Gran del Teatre Nacional de Catalunya, 2021), *Només la fi del món* (Dir. Oriol Broggi, 2020), *L'habitació del costat* (Dir. Julio Manrique, 2019), *La bona persona de Sezuan* (Dir. Oriol Broggi, 2019), *Sopa de pollastre amb ordi* (Dir. Ferran Utzet, 2018), *Els tres aniversaris* (Dir. Jordi Prat i Coll, 2017), *Actes obscens en espai públic* (Dir. Albert Arribas, 2017), *Boscós* (Dir. Oriol Broggi, 2017), *Molt soroll per no res* (Dir. Àngel Llàcer, 2016) o *Dansa d'agost* (Dir. Ferran Utzet, 2016).

En cinema ha protagonitzat *Frederica Montseny, la dona que parla* (Dir. Laura Mañá, 2021), i ha actuat en pel·lícules com *La hija de un ladrón* (Dir. Belén Funes, 2018) i *13 dies d'octubre* (Dir. Carlos Marquès-Marcet, 2015).

En televisió ha treballat a les sèries *El día de mañana* (Dir. Mariano Barroso, 2018), *Vida privada* (Dir. Silvia Munt, 2017), *Vinagre* i *El cor de la ciutat*.

ANTÒNIA JAUME (intèrpret)

Es forma com a actriu amb els mestres Javier Daulte, Txiki Berraondo i Manuel Carlos Lillo, entre altres. És llicenciada en Periodisme per la Universitat Autònoma de Barcelona i té el màster en Creació i producció d'entreteniment audiovisual per la U.A.B. i l'Institut del Teatre de Barcelona.

Eln teatre els seus últims treballs són: *La Rambla de les floristes* (Dir. Jordi Prat i Coll), *Jacuzzi* (Dir. Marc Rosich), *Actes obscens en espai públic* (Dir. Albert Arribas), *4D Òptic* (Dir. Javier Daulte), *F.R.A.U.* (Dir. Albert Arribas), *Fuera de cuadro* (Dir. Javier Daulte) o *L'hort dels cirerers* (Dir. Lluís Pasqual).

En televisió, ha protagonitzat la sèrie d'IB3 *Laberint de passions* (2006 i 2007) i ha format part d'*Un golpe de suerte* (Telecinco, 2009), *Amor de cans* (IB3, 2010) i *Polseres vermelles* (TV3, 2012).

Ha dirigit *Infinir*, de Toni Gomila (Teatre Principal de Palma), ha hecho l'entrenament actoral d'*Acorar*, de Toni Gomila (Dir. Rafel Duran) i ha fet d'ajudant de direcció de Magda Puyo, Ramon Simó i Antonio Calvo. També ha estat coordinadora del programa oficial de Fira de Teatre al Carrer de Tàrraga (1996-2000).

CONTACTE

**CENTAURE
PRODUCCIONS**

produccio@centaureproduccions.com

Vídeo de l'espectacle:

<https://youtu.be/fiOsDD79UyE>